WASHINGTON D C

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 70. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 26-го березня 1947. No. 70. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, March 26, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОМУНІСТИ ЯК ПЕРЕДНЯ СТОРОЖА ДЛЯ СОВЄТСЬКОГО НАПАДУ НА АМЕРИКУ

Бувший американський амбасадор до Росії й Франції, Вилiем С. Булит, заявив перед конгресовою Комісією для Неамериканських Діянь, що остаточною ціллю Москви є напад на Злучені Держави. Плян для такого нападу вже виконується, а Комуністична Партія є передньою сторожею Совєтів для підготовви ґрунту до нападу. Сталін подібний до Гітлера: він самий не застановить нападу і тому його треба стримати. Колиб Росія мала атомову бомбу, вона вже булаб кинула її на Злучені Держави. Одначе, доки не має доволі багато атомових бомб і доки її військова сила не є більша від сили Злучених Держав, вона не відважиться виконати нападу. Америка повинна дальше продукувати атомові бомби, щоб відстрашити Совєти від їхнього наміру. А намір їх такий, який мав Гітлер: заволодіти Францією, опісля продертися до Африки, опанувати пристань Дакар, звідти перекинути свої сили до збольшевиченої вже Південної Америки, а потім вислати літаки на Злучені Держави.

Та не зважаючи на всі оті небезпеки, Булит заявляється проти закриття Комуністичної Партії в Америці, щоб не робити з комуністів мучеників. Комуністи це потенціяльні зрадники. Їх членство складається в 60% з елементу чужинного походження. Вони переводять конспірацію для масового мордування противників, а коли прийде час, вони накинуть диктатуру пролетаріяту.

Десять дивізій комуністів.

Перед цею самою комісією складав свідоцтво голова американізації Американського Леґіону з Омаги, Джеймс Ф. Ґрін. Він заявився за закриття Комуністичної Партії, бо комуністів в Америці є вже 100,000 і з них можна зорганізувати десять військових дивізій.

Совєти й комуністи причиною воєнного напруження.

Адмірал Тамес Я. Кінкейд, командант Східнього Морського Фронту, уладив гостину на кораблі Норт Каролайна, що стоїть тепер у нюйорській пристані, для Ню Йорського Товариства Видавців Газет. Підчас забави заявив, що „як би не комуністична небезпека і не Совєти, цей світ був би тепер зовсім замирений". Ми зі Західного світу виставлені тепер на небезпеку збоку найсильнішого ворога, а це від комуністичного проникання. Єдина рада проти цього — вбити цю акцію, радив адмірал.

КОНГРЕСОВА ДЕЛЕГАЦІЯ ДО ПАНАМИ.

Кілька членів для морських справ в палаті вибираються на оглядини Панамського каналу. Предсідник комісії Фред Брадлі каже, що справа Панамського каналу поступила в рішальну стадію. Здавна були вже голоси, що цей канал на теперішні часи перестарілий і потребує віднови. Є домагання, щоб його поглибити до морського рівня і облекшити переїзд кораблям. Є ще й інший плян, а це, щоб побудувати другий канал через Нікараґву. Делеґація побуде в тій околиці до 9 квітня і тоді здасть звіт зі своїх помічень.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПРИСПІШЕННЯ ВОЄННИХ ПОВНОВЛАСТЕЙ.

Під час конференції з провідниками конгресу президент Труман висловив домагання, щоб конгрес приспішив воєнні повновласті для президента в справі контролі над цукром, рижом, збіжжам і деякими стратегічними матеріялами. Дотеперішні воєнні повновласті для президента вигасають з днем 31 березня.

Президент відбув теж конференцію зо своїм кабінетним комітетом для харчових допомог і обговорив з ним теперішне харчове положення в світі.

ТЕЛЕФОНІЧНИЙ СТРАЙК НА 7-го КВІТНЯ.

Краєва Федерація Телефонічних Робітників оприлюднила рішення, що з днем 7 квітня починає страйк на всіх телефонічних лініях Злучених Держав. До Федерації належить 287,000 телефонічних робітників і службовиків. Юнія домагається підвишки платні по $12 тижнево, а крім цього поставила ще девять інших домагань.

СЕНАТ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ІСНУВАННЯ ПОБОРОВИХ БЮР.

Сенат Злучених Держав прийняв одноголосно законопроект, щоб втримувати поборові бюра ще до дня 30 червня, хоч закон про побір рекрута вигасає з днем 31 березня. Такий самий законопроект зголошено в палаті репрезентантів і є виглядн, що він буде прийнятий з поспіхом, подібно, як у сенаті. Сенатор Ґурні пояснив, що прийняття цього законопроекту потрібне для забезпеки перед якоюнебудь світовою кризою.

Аліянти намагалися втягнути Туреччину у війну в 1943 р., як це виходить з оприлюднених тайних документів

Вашингтон, 24. березня. — Департамент стейту оприлюднив тайні договори між Трьома Потугами, тобто Америкою, Англією й Совєтами, заключені на конференціях в Тегерані, в Ялті й Потсдамі. З цих документів виявляється, що в 1943 р. Аліянти намагалися втягнути Туреччину до війни по своїм боці, а Росія навіть була готова виповісти війну Болгарії, колиб Болгарія була напала на Туреччину. Пізніше цей плян занехано, бо Німеччина могла була тоді перемогти Туреччину й заволодіти Близьким Сходом і так ще більше загрозити Аліянтам. Оці договори, хоч оприлюднені щойно перший раз в цілості, не містять в суті нічого нового, що вже не було б давніше подане до прилюдного відома приватними дорогами.

ЖАДАЮТЬ ДОПОМОГИ ДЛЯ КОРЕЇ ДЛЯ СПИНЕННЯ СОВЄТІВ.

Злучені Держави є заінтересовані вільними народами по всіх усюдах, якщо вони загрожені тоталітаризмом. З таких причин Америка має в плані допомогу на великі розміри для південної Кореї після сповнення програми в Греції й Туреччині — оцю заяву склав діючий секретар стейту Дін Ачесон перед сенатською комісією закордонних відносин. Він остеріг конгрес, що як би так Греція й Туреччина не дістали потрібної допомоги $400,000,000 з Америки, тоді це відіб'ється широким відгомоном від Франції аж до Китаю. Совєти не допускають до незалежности Кореї, тому треба дати економічну допомогу її південній частині під американською окупацією.

Другий свідок перед цею комісією, а це підсекретар стейту для економічних справ, Вилiем Клейтон, виявив, що з бажаних $400,000,000 пішло б на військові видатки $250,000,000, тобто 62½%. Та він запевнив, що Злучені Держави не пішлють війська до Греції й Туреччини. — Секретар війни Роберт А. Петерсон домагався виасиґнування $100,000,000 з Корпорації Фінансової Відбудови на цілі, заповіджені президентом Труманом, заки конгрес ухвалить повну суму. Секретар флоти Джеймс В. Форестал заявив, що флота вишле лише кілька офіцирів і 25 моряків на загрожену територію. — Президент Труман відбув конференцію з шістьма чоловими провідниками конгресу в справі заграничного положення, одначе з цеї конференції не оприлюднено комунікату.

„ГОЛОС ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ" ДЛЯ ГРЕЦІЇ Й ТУРЕЧЧИНИ.

Зоглядy, що Москва щоденно посилає до Греції й Туреччини напасті на Злучені Держави, називаючи Америку імперіялістичною країною, департамент стейту буде висилати свої пояснення про американську політику до тих країн у їхніх рідних мовах. Це виявив асистент секретаря стейту Вилiем Бентон. Він є головою Бюра для Культурних Справ і надає напрям радієвим програмам, веденим під назвою „Голос Злучених Держав".

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

МАРШАЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ОКУПАЦІЙНИХ СИЛ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Москва, 24. березня. — Представник Злучених Держав на конференції Ради закордонних міністрів чотирьох великодержав у Москві, секретар стейту ген. Маршал, домагається від Совєтського Союзу, Великої Британії і Франції загальної редукції окупаційних сил в Німеччині та гарантій проти відновлення там тоталітарно-поліційної держави. В своїй кампанії забезпечити в Німеччині демократію в американському розумінні, американська делеґація в Москві видала дальші три заяви, в яких домагається: 1. Обмеження окупаційних сил до „мінімум"; 2. Забезпечити німців від арбітражних арештів з боку окупаційних властей та 3. Виключити накидування німцям партійних провідників і тим подібні методи тоталітарних держав. З огляду на це, що сьогодні не було сесії, Рада міністрів розглядатиме американські домагання на завтрішньому засіданні. Як іде про кінцевий проект мирового договору з Німеччиною, то вже від сьогодні заповідають „гострі розходження" між Злученими Державами і Великою Британією з одного боку та Совєтським Союзом з другого.

СОВЄТСЬКА „ДИПЛОМАТІЯ".

Москва, 24. березня. — Совєтський міністр закордонних справ Молотов розіслав головним закордонним делеґатам на конференцію та акредитованим у Москві дипломатам запрошення на театральну імпрезу, що має відбутися завтра в „Большому Театрі". Закордонні кореспонденти звертають увагу, що на той сам день припадає грецьке національне свято і грецька амбасада вже два тижні тому розіслала закордонним дипломатам запрошення на прийняття, тоді, як запрошення Молотова на „Ромео і Юлію" було розіслане вчера. Поступок Молотова вважається за „дипломатичний" виступ проти Греції. Закордонні представники заявили, що скористають зі запрошення Молотова, після другого акту вийдуть з театру і будуть на прийнятті в грецькій амбасаді.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ДОМАГАЮТЬСЯ КОНТРОЛІ ЗБРОЇ

Лейк Соксес, Н. Й., 24. березня. — Сьогодні тут відбулася інавгураційна сесія Комісії О.Д. по справам озброєння. Представники Злучених Держав і Великої Британії виступили з домаганням міжнародньої провірки озброєння, без якої, по їх думці, неможливо було б перевести міжнародне роззброєння, ані забезпечити тривкого мира. Від імені Злучених Держав промовляв Гершел В. Джансон, а від Великої Британії Сер Александер Кедоґен, що пропонував теж відразу поробити в цій справі практичні кроки та в порозумінні з поодинокими генеральними штабами пробувати організувати міжнародню поліцію.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЕМІГРАЦІЇ НІМЦІВ.

Москва, 24. березня. — Французький представник в Раді міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, міністр Бідо, домагається організованої еміграції німців з Німеччини. Французьке домагання має на меті збалансувати демографічне відношення сил в Европі з одного боку, як теж забезпечити Франції відповідний доплив робітничих сил з закордону. Еміграція мала б охоплювати насамперед німців і „фольксдойчів", що їх Гітлер постягав, або яких прогнали з Чехословаччини, Польщі, Балтійських та Балканських держав.

УКРАЇНА НЕ МАЄ ІЛЮЗІЙ.

Ню Йорк, 24. березня. — Ню Йорк Таймс в сьогоднішньому виданні надрукував на редакційній сторінці листа свящ. Джана Ф. Кроніна, помішного директора Саціональної Католицької Доброчинної Конференції, в якому автор пробує аналізувати альтернативи американської політики на Близькому Сході. За базу своїх міркувань автор взяв погляди на цю справу бувшого амбасадора Кеннеді та коментарі до них. Кеннеді вважає, що Америка не може анґажуватись без обмежень у фінансово-економічній допомозі народам, які борються проти комунізму, бо це з черги так ослабило б економічно Америку, що комунізм міг би ще більше поширитися. Автор вважає, що такої загрози нема, бо розумна економічна політика зробить поодинокі народи економічно і військово самовистачальними і це повинно бути метою американської політики. Вкінці автор розправляється з аргументом, мовляв, народи, позбавлені ілюзій щодо комунізму, теж позбудуться самого комунізму. Автор вважає, що цей аргумент базується на незнанні дійсности модерних тоталітарних режимів. Для прикладу він наводить власне „Україну, яка вже давно була позбавлена всяких ілюзій, але єдиним вислідом є тільки щораз ширші і щораз жорстокіші чистки та репресії".

КОНФЕРЕНЦІЯ БЕВИНА ЗІ СТАЛІНОМ

Москва, 24. березня. — Британський секретар закордонних справ Ернест Бевин відвідав сьогодні в Кремлі Сталіна та відбув з ним півтора години конференцію. Вважають, що головною темою нарад була можливість ревізії британсько-совєтського договору з 1942-го року, яку протягом останнього року вже кілька разів пропонувала Англія та до якої з відповідними застереженнями ставиться совєтська дипломатія. Секретар Бевин, вийшовши з Кремля, відмовився дати будьякі вияснення, чи коментар до своєї розмови зі Сталіном.

БАЛКАНСЬКА КОМІСІЯ О. Д. В СОФІЇ.

Софія, Болгарія, 24. березня. — Балканська Провірочна Комісія О. Д., зложена з 12 представників, приїхала сьогодня до столиці Болгарії, Софії, та почала свої доходження в справі пересі подій на грецькому кордоні. Як свідки будуть переслухані деякі грецькі втікачі, що перебувають в Болгарії.

ЗРОСТАЄ ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ГЕН. ФРАНКА.

Мадрид, 24. березня. — В останньому часі помітний зріст опозиції проти режиму ген. Франка, головно з боку монархістів. В багатьох випадках дійшло до ударів між прихильниками Франка і відновлення монархії, як теж відбулися деякі арештування монархістів. Вважається, що це є наслідком монархістичної конференції в Лісбоні з притендентом до еспанської корони Дон Хуаном.

СТАССЕН У БЕРЛІНІ.

Берлін, 24. березня. — Гаролд Е. Стассен у своїй поїздці до Балканських країн, Совєтського Союзу, Польщі і Німеччини, зупинився сьогодні в Берліні. В розмові з кореспондентами він знявив, що найважливішою проблемою для Німеччини він вважає спільне порозуміння між чотирма окупаційними силами та їх спроможність поступати спільно.

ФРАНЦІЯ „ПЕРЕВИХОВУЄ" НІМЦІВ.

Баден, 23. березня. — Французькі окупаційні власті в Німеччині звертають велику увагу на перевиховання здеґенерованої націстськими ідеями німецької молоді. З цею метою переводиться відповідну реформу шкільництва, відповідний добір книжок і учителів, як теж відповідно організується поза-шкільне виховання.

ПОВІНЬ — ЧЕРГОВЕ НЕЩАСТЯ ДЛЯ АНГЛІЇ.

Лондон, 24. березня. — Грізні дні переживає не тільки британська імперія, але і самі британські острови. Після лютої зими та важкої крізи в британській інтустрії, прийшла вже давно небувала повінь, яку міністер сільського господарства назвав „нещастям першого степення" та яке може мати трагічні наслідки для британської сільсько-господарської продукції в цьому році.

ІТАЛІЯ ПРОТИ ВІЙНИ.

Рим, 24. березня. — В прийнятій сьогодні Конституційною Асамблеєю новій італійській конституції є один розділ, в якому Італія не тільки напятновує всяку зачіпну війну, але на підставі якого вона готова теж обмежити добровільно свою суверенність в користь міжнародної організації та забезпечення мира.

КАРИНТІЯ БОЇТЬСЯ ЮГОСЛАВСЬКОГО НАЇЗДУ.

Клянгенфурт, Австрія, 24. березня. — В Каринктії є загальне переконання і побоювання, що після евакуації з Австрії британських військ, Югославія силою забере Каринтію, ставляючи союзників перед доконаним фактом ще одного „словянського обеднання".

НЕ ВІДПОВІДАЄ ЗА ЧОРЧИЛА.

Лондон, 24. березня. — Після проголошення в Америці повних текстів Ялтської і Потсдамського договорів, в найблищих днях проголосить їх теж Велика Британія. На запитання в Палаті Громад чому бувший премієр Винстон Чорчил і бувший секретар закордонних Справ А. Іден запевняли, що в цих договорах нема таємних клявзуль, коли вони були, як тепер виказується, державний секретар Гектор МкНіл заявив, що він відповідає тільки за теперішний уряд.

ЖИДИ ХОТЯТЬ ПЕРЕБРАТИ „СВОЮ ДОЛЮ В СВОЇ РУКИ".

Єрусалим, 24. березня. — Екзекутива Жидівської Агенції для Палестини проголосила сьогодні, що сіоністи будуть домагатися від О. Д. розвязки Палестинської проблеми на такій базі, щоб „жидівському народові передати його долю в його руки".

КОМІНТАНГ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМІНИ РЕЖИМУ.

Нанкінг, 24. березня. — Центральний Екзекутивний Комітет урядової китайської партії Комінтанг закінчив сьогодні свою сесію, винісши цілий ряд постанов, що змагають до зміни теперішнього режиму та обмеження влади уряду.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ ГОЛОС: „ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ"

На іншому місці містимо дослівний переклад статті про Україну, яку видрукував дітройтський польський часопис „Дзєннік Польскі". У цій статті є деякі речі, як от про „бунт Хмельницького" чи „гріхи", поповнені „у спілці з Гітлером", які не відповідають дійсному станові та які легко з українського боку опрокинути. Та не про це іде в статті, тому і ми не будемо розписуватись на цю тему. Куди важніше й актуальніше є це, що пише часопис про нинішню ситуацію на сході Европи і про те, які нині повинні бути відносини між Польщею та Україною, бо обидві країни поневолені й обидві хочуть визволитись спід кремлівської диктатури, позбутись раз назавжди московської загрози та стати незалежними державами.

В статті пишеться, що Український Конгресовий Комітет сказав правду в телеграмі до секретара стейту Маршала, що „вільна і самостійна Україна була б кращим забезпеченням перед агресією російського кольоса, ніж Греція і Туреччина". Ствердивши, що не буде вільної і незалежної Польщі, коли не буде вільної України, стаття підкреслює, що „здобуття свободи для України повинно полякам лежати на серці так само, як здобуття свободи і незалежности для Польщі". Стаття кінчиться такими словами: „Підтримаймо заклики України про свободу, бо це скріпить свободу Польщі". При цьому нагадується, щоб забути минулі „гріхи" і тепер „памятати тільки про справу визволення та для неї принести найбільші жертви".

„По мові — передмова, можна б і без неї", писав Шевченко, скінчивши поему „Гайдамаки". Описавши це, чого польська шляхта допускалась в Україні, тяжко було поетові „скомпонувати" на тему польсько-українських відносин щось таке, де не треба б було ні хвалити, ні гудити. Звідси і Шевченкове „Слава Богу, що минуло", особливо, як згадаєш, що „ми одної матери діти, що всі ми словяни". Шевченко дораджує полякам і українцям, і взагалі словянам, пізнати помилки, старатись їх направляти й „брататись знову зі своїми ворогами". Те саме прийшло нам на думку по прочитанні згаданої статті.

Тому кілька днів писали ми на цьому місці про найболючішу рану, яка не дає прийти до здоровля українсько-польським відносинам в Европі. Раною цею є справа західно-українських земель, а властиво Галичини і Львова. Згадуємо за це ясно й отверто, бо й ця польська стаття, про яку мова, видається нам щирою і розумною та написаною в такий спосіб, у який досі про ці справи в польсько-американській пресі не писалося.

Перша ластівка весни не приносить, але заповідає її прихід. Не знаємо, чи згадана стаття є бодай заповіддю, що настане справжня зміна в українсько-польських відносинах. Проте така зміна є не тільки бажана, але конечна; вона теж можлива, коли б польська сторона думала реально і погодилась з справедливістю, з фактом незалежної України в її етнографічних границях. Коли б таке сталось, то був би рівночасно й в Америці спільний українсько-польський фронт оборони свободи й демократії в Україні й Польщі, що дуже допомогло б як одній, так і другій країні визволитись і стати незалежними.

Чому Труман поминув Обєднані Держави?

Не лише в пресі, але і в конгресі при дописах над допомогою для Греції й Туреччини даються чути питання: „Чому президент Труман не віднісся з цією справою до Обєднаних Держав? Самий факт, що президент зігнорував цю міжнародну установу, причиниться до її ослаблення!"

Филипс Симс, колюмніст газет видавництва Скрипт-Гаверд, від кількох днів домагається у своїх статтях скликання ще тепер Генеральної Асамлеї Обєднаних Держав у переконанні, що така нарада потрібна на це, щоб поширити ідею Трумана по цілому світі. Крім того потрібна вона для свободи самої Греції й Туреччини, бо на дальшу мету важко буде видержати з пропагандою Советів, веденою проти Америки при допомозі комуністичних партій по цілому світі.

Відповідальні кола в Обєднаних Державах теж заклопотані становищем президента Трумана, а це пізнати з поїздки генерального секретаря Тригва Лі до Вашингтону та з його конференції з різними дипломатами.

Під-секретар стейту, Дін Ачесон, сказав зовсім ясно під час його переслухання в конгресовій комісії, що О.Д. заслабі ще, щоб могли поладнати таку велику справу, а крім цього він того переконання, що там тепер мають силу такі чинники, які не допускають до поважної акції.

Джордж Філдинг Еліот, військовий критик щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн, пояснює цю справу з іншої точки. Він каже, що з питанням допомоги Греції й Туреччині є звязане само функціонування Обєднаних Держав. Дотепер виявилося, що Обєднані Держави стали на мертвій точці саме через тактику Советів, які не хочуть праці О. Д. і надіються, що своєю обструкційною тактикою швидше осягнуть свою ціль, ніж у співпраці з О. Д. Ще каже Еліот: „Можна тут категорично ствердити, що нава загранична політика Злучених Держав має на цілі привернути постійний мир через розвиток Обєднаних Держав. Інформації з найвищого джерела стверджують, що це є теж головна мета в заграничній політиці Великої Британії. Обі держави прийшли до переконання, що не можна ніяк осягнути великих цілей, доки советський уряд не зрозуміє, що його інтерес лежить у співпраці з цілим світом".

Отже, щоб до цього дійти, зродилася думка станути на супір советській політиці експанзії й агресивности всеодно: безпосередно, чи посередно. Що більше: Треба переконати Совети, що Злучені Держави не думають погодитися з тактикою Советів, щоб лише безконечно дискутувати в Раді Безпеки і щоб міжтим советський уряд осягнув свої цілі такими засобами, які лише попадуть йому під руки.

Таке становище Злучених Держав, яке зайняв тепер президент Труман є отже в інтересі Обєднаних Держав і в інтересі цілого світу, який спирається на Чартер О. Д. Його акцію приспішило до деякої міри положення Великої Британії. Колиб не те, то акція Америки була б закроєна на довшу мету і тому може була б перехотила гладше. Тоді може й не вдалось би було завважати поминення Обєднаних Держав, каже Еліот.

Крок президента Трумана вказує ясно, що Злучені Держави рішені не виставляти дальше Обєднані Держави на доконаний факт, як це бувало давніше з Лігою Націй. В минулому можна було оглядатися на різні сили, одначе під теперішню пору нема другої поза Злученими Державами й тому лише Злучені Держави могли виступити з новою політикою для приборкання агресивности Советського Союзу.

Коли йде про час, то як каже Еліот, не можна було прибрати відповідного часу, як теперішній. Секретар Маршал в Москві й може кожного дня поговорити з маршалом Сталіном. Зрештою швидше, чи пізніше, Росія стане ясним питанням: або їй станути до співпраці з Обєднаними Державами, маючи там повний голос і вплив, або станути в опозиції до цілого світу, в якому Злучені Держави будуть головним провідником, а Росія опиниться в тіні.

Щодо советського рішення в цій справі, то воно може не прийти негайно. Росія може наперед пробувати довідатися, чи Америка поважно задумує перевести свою програму, чи може це лише хвилевий політичний трик. Одначе нема сумніву, що кінець-кінців Росія мусить зрозуміти, що вона не зможе осягнути дальших успіхів силою та погрозами.

Оці вісті Еліота будуть тепер доповнюватися звітами з переслухання свідків і знавців у конгресових комісіях, зокрема з відповідей Ачісона. Доперва, як збиремо це все разом, матимемо образ оцеї великої картини, яка зарисовується на світовім горизонті перед очима теперішнього покоління.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Микола Чубатий.

Лазар Каганович — погромщик українського націоналізму

II.

Ще рік тому назад старався червоний губернатор України Микита Хрущов спутати розпутані сили українського національного розбудження новою широко закроєною чисткою партійного та адміністраційного апарату України. Декуди на 90% українців вичистили з партії чи адміністрації. Комуністична Партія большевиків України, на внесення її секретаря Хрущова, осудила підручники української літератури та історії видані в часі війни академією наук. Виткнули їм всякі прогрішення вольні та невольні проти старшого московського брата- як орієнтацію на культуру західної Европи, духову незалежність від Москви, погляди історичні М. Грушевського та взагалі український націоналізм.

Мабуть М. Хрущов дістав речинець, до якого мали сили українського н а ц і о н а л і з м у зникнути з лиця української землі. Від того залежала дальша його карієра. Видно Микита Хрущов не задоволив панів з московського Політбюра, тому стратив найважнішу посаду в Україні — секретаря КП (б)У. До часу лишили йому менше важну та підрядну посаду премієра України, рахуючись мабуть з його заслугами для Сталіна, його приналежністю до нації „старшого брата" та з його членством в найвищім синедріоні советського царства, в Політбюрі.

Але на його місце в партії в Україні Сталін послав людину спосібну до найгіршого — Лазара Кагановича, свого шурина, відомого під назвою „залізного" або кровавого комісара. Йому поручив Кремль привести вічно бунтівничу Україну до смирности та винищити небезпечний український націоналізм.

Хто є Лазар Каганович.

Лазар Каганович це не нова невідома в Україні особа. Навпаки, він біля двадцять років тому займав ту саму посаду в Україні — секретаря Комуністичної Партії України та теж в часи, коли українська національна стихія переливалася широко в Україні і треба було затамувати український націоналізм огнем і мечем. Лазар Каганович походить з українських жидів. Його батьки жили в Україні ще за царату та торгували скірами. В хвилі вибуху революції аж пять братів Кагановичів найшлися в рядах комуністичної партії та помагали московським большевикам опанувати Україну, борючись проти українського національного уряду.

Найбільше талановитий з Кагановичів, Лазар, повнив різні функції в партійнім та адміністраційнім апараті України та Московщини, відзначаючись російським шовінізмом та ненавистю до українського національного життя. Скоро наблизився він до Сталіна та вірно тримався його фракції, коли по смерти Леніна прийшло до зудару поміж Сталіном та Троцьким за владу над советською імперією. Боротьба за владу поміж Троцьким та Сталіном розгорілася по 1924 р. саме в часі, коли Радянська Україна в добі так званого НЕПУ переживала відому „українізацію", (1923-1929).

Троцький, як більшість жидів комуністів, був інтернаціоналістом. Тому не диво, що подавляюча більшість жидів комуністів стала по стороні Троцького. Відомо, що найбільше жидів Советського Союзу живе в Україні, тому Україна стала прямо загроженою частиною Советського Союзу для Сталіна з двох причин, і через український націоналізм і через поширений в Україні між жидами комуністами троцкізм.

Лазар Каганович з групою росіян в Україні та з нечисленними жидами комуністами творить внутрі Комуністичної Партії большевиків України російсько-шовіністичну групу, вірну Сталінові, та поборює троцкізм і український націоналізм. В році 1928 ми бачимо його на становищі секретаря КП(б)У, що розпочинає безпощадну боротьбу з національним життям України. Як реакція проти наступу московщини на українську культуру, проти економічної експлоатації України, повстають таки в рядах с а м о ї Комуністичної Партії У к р а ї н и опозиційні групи. Проти наступу російщини на культуру України повстає опозиційна група під проводом Олександра Шумського, так звані „Шумськісти". Проти економічної експлоатації України п о в с т а є опозиційна група під проводом Волобуєва, так звані „Волобуївці".

З тими обидвома українськими опозиційними групами зводить Лазар Каганович завзяту боротьбу, яку в початках веде ще обережно, числячись зі стихійною силою того руху. Він майже в цілості приймає українізацію адміністраційного та партійного апарату України, що досі велася доволі інтензивно, та приймає під свою протекцію русотяпські елементи України, щоби з ними у слушний час завдати погром українській культурі, що й сталося два роки пізніше.

Свою боротьбу проти українського національного життя Лазар Каганович закривав спершу б о р о т ь б о ю проти троцкізму, осудженого Політбюром, закидаючи його теж українським патріотам.

Нахабна русифікація України, біля 1928 року, започаткована Лазарем Кагановичом, викликала гостру реакцію серед українців поза межами Советського Союзу, передовсім в рядах західно-українських комуністів. Комуністична Партія Західної України, тоді в Польщі нелегальна, розкололася на два табори. Українські комуністи під проводом Василькова та Турянського враз з більшістю Центрального Виконного Комітету Партії зложили протест проти русифікаційної політики Лазара Кагановича перед московським Політбюром та перед Комінтерном і масово виступили з Комуністичної Партії Західної України.

Лазар Каганович переносить боротьбу проти українства теж на західно-український відтинок. Скликавши в березні 1928 Центральний Комітет Українських Рад та Центральний Виконавчий Комітет КП(б)У він починає генеральну атаку на українських комуністів в межах Советів та в західній Україні. Його нагальна протиукраїнська промова дає нам змогу пізнати засоби його боротьби.

Як звичайно інспірує він українським комуністам фашизм. Зокрема західно-українським комуністам з а к и д а є службу Пілсудскому та полякам. Боєвість українського націоналізму серед комуністів Л. Каганович звязує з актуалізацією української справи на міжнародному терені та з небезпекою збройного наїзду західних держав на Советський Союз.

Л. Каганович, як впливова особа серед Комуністичного Інтернаціоналу, пропонує передати провід Комуністичної Партії Західної України в руки вірних членів, що там лишилися, себто комуністів-поляків, русофілів та жидів, що дійсно сталося.

Способи, які він пропонує стосувати щодо українських комуністів опозиціоністів є: бити, бити й ще раз бити. „В момент бою за ленінську більшовицьку лінію", говорив він, „ми мусимо по ленінському бити, бити, і ще раз бити, і не тільки цих зрадників, але й тих, що хитаються. Бо урятувати тих, що хитаються, можне не балачками, не тим, що будемо з ними панькатися та умовляти їх. Не цим ми врятуємо таких людей, а тим, що будемо їх немилосердно по ленінському бити". Дальше радить Л. Каганович усувати з рядів комуністичної партії непевних інтелігентів, а притягати селян та робітників, себто пропонує цькувати проти освічених українців невчених карієровичів. „В питанні про ставлення до Української Соціялістичної Радянської Республіки, до КП(б)У", говорив він дальше, „до нашої національної політики, і боротьби з національними ухилами, не має бути жадних хитань. Хитання дорівнює переходові на бік смертельних ворогів української робітничої кляси, нашої Республіки, СССР та Комінтерну".

Навели ми кілька виїмків з поглядів того досвідченого погромщика українства на це, щоби мати образ, що жде нині Україну збоку того нового сатрапа, насланого Кремлем для присмирення України. Перед Україною відкривається новий період страждань, розстрілів та заслань в ледові околиці Азії.

(Кінець).

Б. ОЛЬХІВСЬКИЙ

ХОЛМЩИНА

2)

Татари післали його до обложеного Холма, щоб він наказав оборонцям міста піддатися. Післали не самого, а разом зі своїми доглядачами. А князь Василько набрав до кишені каміння. Прийшовши до міста, почав кричати, що дружина повинна піддатися, а одночасно кидав каміння на землю. Дружинники зрозуміли, що слова князеві треба розуміти навпаки.

Так оповідається в літописі, — але чому цей епізод так подобається дітям? Здається, тому, що князь Василько розв'язав пробелму, як розв'язав би її кожний холмщак, під впливом історичних обставин трохи хитрий і дуже обережний...

Ділялися й інші речі, що вирізьблювали н о в е обличчя Холмщини твердо, навіки. Ось величезна похоронна процесія розтягнулася малощо не на цілий кілометр. Ховають учителя з села Верешців, вихованця Львівської богословської академії. Лежить він у домовині з перерізаним ворожою рукою горлом. Короткі п р о м о в и, сльози дрижать на скуйовджених бордах. То не диво, що так побиваються діти над могилою дорогого вчителя. Але дивлюся на старших селян з Верешців, на їх закам'янілі обличчя, чую їхні присяги бути вірними пам'яті поляглого героя і його наукам, і не пізнаю їх. Чи ж не так давно сам учитель розповідав, що добрі люди в його селі, і до праці української ставляться непогано, тільки ж усе кажуть: „Українці приїхали до нас", „Українці роблять те і те". А ви хто? Ми тутешні, православні... Сперечався з ними пан учитель, а переконав щойно власною кров'ю.

Не всюди аж крови треба було, щоб переконати. В багатьох випадках доволі було для цього запалу й самовідречення в праці. А тако ж часу... Бо холмщак довго придивляється до людини, поки впевниться, що це справді його приятель. Занадто багато найрізніших в овечі шкури перядягнених вовків бачив він на своєму віку, а опарившись на молоці, дмухає й на воду.

Що таке Холмська Гірка, важко уявити собі тому, хто її не бачив. Допомогти уяві може картина Петра Холодного-батька „Княжий Галич". Пригадайте собі цю картину, отих струнких лицарів, що виїхали з брам міста. За собою залишили бурхливий кипучий Галич, місто, що його билини сплутали з „Індією багатою". Залишили Галич з його боярством, загрузлим у багатстві, анархічних амбіціях та інтригах. Вони подаються на північ, до лісових країн. Там вони почувають себе краще. Життя небезпечне: раз-у-раз набігають хижі погани-ятвяги, плюндрують, нищать, палять, людей забирають у полон. Дикі вони, але завзяті й хоробрі, велику лицарську славу можна здобути, воюючи з ними. Літописець розповість про ці бої докладно: опише н е б е з п е ч н і пригоди, по іменнях назве, хто в якому бою був поранений, хто вбитий. Опише двобій у підляській пущі молоденького ще королевича Льва з ятвязьким князем Стейкинтом, — вийде щось, як біблійне оповідання про двобій Давида з Ґолієтом. Розповість, як молодий королевич привіз зброю Стейкинтову батькові, і як радів король Данило з синової хоробрости.

Ось він — Данило-князь з дружинниками лови діє. Полями й лісами мчать вершники з картини Холодного „Княжий Галич". Добре їм тут: звірини дикої куди більше, як біля Галича; ведмеді, тури, вепри дикі. Жовтий мед капає з бортей, видовбаних у стовбурах високих сосон. Летять навперегони, і раптом спиняються, вражені надзвичайною красою місця. Навкруги оточена заквітчаними луками й полями, здіймається вгору самітня гора. Та й стрімка ж — якби укріпити її, нелегко було б ворогам її здобути.

І спитався Данило в місцевих людей: — „Як називається це місце?". А вони відказали: — „Холм імя йому". І полюбив Данило це місце і почав будувати на ньому город...

Так розповідає пітопис, а краса місця, що вразила колись Данила, вражає до цього часу. Вінчає гору холмський собор. Великий масив білих мурів розкладений так гармонійно, що здається надзвичайно легким. Придивляєшся — кожна архітектурна подробиця наскрізь західно-европейська, а в загальній гармонії частин — український смак, український дух.

Зелені дерева й кущі квітчають Гірку, як і за часів Данила-короля. З вершка гори зір розбігається на всі боки далеко. На північ видно Білавинську вежу, на захід Люблинська шоса, минаючи „Княжу гору", а піскуватими узбіччями та рідкими соснами на вершку підноситься вгору, врізуючись поміж ліси. Там, на девятім кілометрі від Холма, стоїть друга вежа з Княжих часів — Стовпівська. Єпископ Яків Суша, історик Холма, що жив у половині XVII. ст., доводив, що ця вежа залишилась

(Докінчення на стор. 4-тій).

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

18)

Предс. **Панчук** заявляє, що висловлені думки будуть взяті до уваги.

П-ні **Настюк** зголошується до слова, але пригадала собі ще справу нюйорських жінок і брошури та говорить недоречі —стверджує предсідник і дає слово п-ні Хомин.

П-ні **Хомин** дякує д-ру Демидчукові за — з притиском „цінні думки". Вона сама недавно приїхала і на цьому Зібранні є представником власне нової української іміграції. Дальше говорить з великим хвилюванням: Ми ніколи не гнили в барлогах (мала на думці слово „бавері", що його вжив д-р Демидчук), ми ніколи не жебрали. Скитальникам в Европі доводиться важко запрацювати навіть ту ложку горохівки, що її дістають від УНРРА. На неї мусять заробляти часто важкою фізичною працею навіть професори університету. Погляд і становище д-ра Демидчука наскрізь мильні. Українські скитальники в Европі рятували життя в останній хвилині і рятували його тільки на те, щоб в слушний час можна було його скласти в жертву батьківщині. Вони теж не мають жодних ілюзій щодо дійсности, навпаки, вповні здають собі з неї справу. П-ні Хомин висловлює своє здивовання, що д-р Ґалан, який був в Европі й мав можність багато дечого побачити власними очима, може погоджуватися з такими наскрізь мильними твердженнями. Перш усього п-ні Хомин стверджує факт, що скитальники „не пруться до Америки". Д-р Демидчук згадав за чорну торгівлю. А хіба це злочин, як український скитальник продасть німцеві прислану йому з Америки цигаретку, щоб в той спосіб дістати молока для дитини? Проте, за закид вона д-рові Демидчукові вдячна, щоб могти справу поставити ясно та щоб написати скитальникам до Европи, як поверховно їх тут оцінюється.

П-ні **Хомин** ще говорить про нову „Організацію Самодопомоги нової української іміграції в Америці", яка повстала власне з метою, щоби не обтяжувати людей, що думають подібно, як д-рДемидчук.

Свою відповідь на міркування д-ра Демидчука п-ні Хомин закінчує схвильовано своїми згадками з недавного минулого в Україні. Тоді ніхто не думав про себе і про своїх дітей, але про всіх, про ввесь народ. Як недавно мільйони наших братів зі Східної України мусіли втікати перед большевицькою навалою в Західну Україну, в Галичину, то кожний був щасливий, як міг поділити навіть найменший шматок хліба на дві частини та одну віддати свому братові зі Східної України, щоб опісля мати право самому зїсти другу частинку. Власне війна найкраще доказала, що всі багатства так само легко відходять, як часом важко їх здобути, що „всі гроші до чорта", єдино незмінне є вартість самої людини...

П-ні Хомин скінчила і на залі помітна деяка консернація. Це, як опісля можна було ствердити, насамперед тому, що п-ні Хомин зі своїми думками в деяких випадках не зверталася проти д-ра Демидчука ,який своїми заввагами викликав цю дискусію, але проти американських українців взагалі.

П-ні Хомин скінчила, а предсідник **Панчук** завважив: „Ввел, того нам було потрібно".

До слова зголошується ще один новий імігрант **Тарас Керницький.** Каже, що йому було прикро почути слова д-ра Демидчука. А дальше починає і собі гарячитись та говорить, що „не позволить насміхатися зі скитальників", бо з них вже доля сміється. Ніхто зі скитальників не сподівається грушок на вербі тут в Америці. Он він сам, адвокат по професії, але теж працює фізично. Нема потреби боятися, що тут нові імігранти можуть стати тягарем. Теж не має потреби надто заломлювати руки над ними. А що, властиво, Комітет багато такого доброго для них зробив? Он, подяка належиться насамперед п-ні Бенцаль з Жіночої Секції і жінкам взагалі, бо вони справді мають багато зрозуміння для нових імігрантів. А крім того він, Тарас Керницький, не дозволить насміхатись з української культури. Українську культуру треба шанувати, щоб наші нащадки її не цурались так, як це робить д-р Демидчук. А новим імігрантам, „якщо вже не допомагаєте, то бодай не обиджайте", закінчує свої заввагі Тарас Керницький.

Виступ д-ра Демидчука, опісля реакція п-ні Хомин та інших викликали досить гнітуче враження, бо все базувалось або на непорозумінні, або неточних інформаціях, або на мильному підході до справи.

Справу почав вияснювати головний предсідник Українського Народного Союзу **Микола Мурашко.** Говорить, що всі „малюють надто чорно", а кожна „сторона" це мальовило уявляє собі ще чорніше. Отже непорозуміння. Д-р Демидчук висловив свої думки. Це йому вільно, як вільно кожному. Але ці думки теж не були аж такі „чорні", як це — виходило б — дехто прийняв. Нові імігранти зі свого боку теж намалювали собі та іншим все занадто чорно. На якій підставі і чому такі виступи, як „не дозволю насміхатись над українською культурою? Хто тут насміхається? А хто досі цю українську культуру в Америці зберігав? Всі ми. Обовязком нових імігрантів є допомагати зберегти її іна майбутнє. Власне культуру.

Справу остаточно **вияснює** головний секретар Українського Народного Союзу **Дмитро Галичин.** Перш усього — не генералізувати справи. Д-р Демидчук говорив — це його право. Але те, що сказав д-р Демидчук ще далеко не є думкою американських українців. В таких випадках треба брати суму думок і на їх підставі видавати оцінку, одобрювати, чи осуджувати. Він, Д. Галичин, твердить цілком навпаки. Він знає вже чимало нових імігрантів, говорив з ними і він виніс якнайкращі враження. Звичайно, трапляються і виїмки, але вони цілком незначні. Дальше говорить про нову організацію самодопомоги нової іміграції та видвигає конкретні пропозиції допомоги цій організації.

(Дальше буде).

„За незалежність України"

Інтересний польський голос в українській справі. Україна — заборало (передмуря) західньої цивілізації. Незалежність України — „кондіціо сіне ква нон" для незалежности Польщі.

„Дзеннік Польскі" в Дітройті в своєму виданні з дня 20-го березня надрукував під заголовком „За незалежність України" інтересну редакційну статтю, яку передаємо в точному перекладі. В статті пишеться:

• • •

„З хвилиною, як Злучені Держави більш рішучо перебрали на себе оборону західної цивілізації перед заливом комуністичного варварства, нова надія вступила в серця поневолених народів. Як до президента Трумана у Вашингтоні, так і до секретара стейту, ген. Маршала, що тепер перебуває на конференції в Москві, надходять телеграми з проханням допомоги, а більше рятунку для тих, на яких Москва підписала вирок смерти.

„В останньому часі між такими закликами одержав ген. Маршал телеграму від Українського Комітету, організації подібної до нашого Конгресу Американської Полонії.

„В телеграмі стверджується, що „вільна і незалежна Україна була би кращим заборолом перед комуністичною навалою, ніж Греція і Туреччина".

„Поляки зі слушною гордістю від віків вважали себе заборолом західної цивілізації, вірно обороняючи його серед російсько - могольським варварством. Тепер українці хотіли б стати таким оборонним валом. В інтересі Польщі і західнього світу їх треба допустити на це становище. Вони правду кажуть, що вільна і самостійна Україна була б кращим забезпеченням перед агресією російського кольоса, ніж Греція і Туреччина.

„Вільна і незалежна Польща була сильним заборолом, доки це заборало піддержували західні народи. З хвилиною, як вони їй тої піддержки відмовили, вона впала і західний світ був негайно смертельно загрожений. З цеї небезпеки він не може видістатись до сьогодні.

„Тому, міг би хтонебудь сказати, що важливішою справою є відбудова польського заборола, ніж творення нового, українського. Проте, логіка виказує, що коли польське заборало впало, то видно, що воно само в собі не було досить сильне, щоби могло подоліти завданням. Якщо воно мало б в майбутності виконати це завдання, то вже сьогодні треба подумати про відповідне скріплення.

„Є історичною правдою, що скільки разів Польща була вільна і незалежна, тоді і сусідні з нею менші народи як Литва, Мадярщина, Чехи і т. д. мали волю і незалежність. Але за кожним разом, як Польща падала під ударами ворожих сусідніх потуг, тоді разом з Польщею тратили незалежність теж її слабші сусіди. Доля Польщі невідмінно звязана історично з долею тих менших народів. Цим народам загрожують тільки Росія і Німеччина.

„Такою самою історичною правдою є, що воля Польщі може бути постійно забезпечена тільки тоді, як теж всі народи довкола неї матимуть волю і незалежність.

„З того дальше виходить, що воля Польщі фактично ніколи не була забезпечена, тому, що в ланці сусідних з нею народів від довгих поколінь бракувало вільної України.

„Тоді, як в політичній мудрості Ягайлонів Україна була злучена унією з Польщею і Литвою, як рівний з рівним, Польща була найбільшою потугою в Европі.

„Коли Україна за Хмельницького піднесла бунт і опісля піддалася Росії Польща почала слабнути, аж прийшли розбори і півтора століття неволі. Україна опісля вжі ніколи не мала свободи. Навіть перша світова війна, що звільнила в Европі далеко менші народи, ніж український, не принесла українцям незалежности.

„Важко опертися враженню, що вільна Україна є „кондіціо сіне ква нон" вільної і незалежної Польщі. Здобуття свободи для України повинно лежати нам на серці так само, як здобуття свободи і незалежности для Польщі. Лінія загрози совєтської агресії є сьогодні так довга, що ділянка Польщі вже не вистачає за перешкоду. Заборало мусить бути збудоване і скріплене від Балтику через Польщу, Україну, до Чорного моря, і ще дальше, через Балкани, Малу Азію та Близький, Середній і Далекий Схід. Тільки вільні народи можуть з успіхом обороняти це заборало. Тому поляки повинні якнайсильніше піддержати пересланий ген. Маршалові український заклик. Треба відложити на бік всілякі подразнення, треба забути гріхи і памятати тільки про справу визволення та для неї принести найбільші жертви. Український народ має тих гріхів у відношенні до Польщі дуже багато і дуже важких. Але й поляки не є без вини. Збунтувалися проти Польщі українські козаки Хмельницького? Жодин нарід не бунтується проти народу, що є для нього добродієм, а тільки проти тих, які роблять йому кривду. Але як обидва народи опинилися в неволі, то їм не час пригадувати собі свої взаємні кривди, але співпрацювати для тої самої мети визволення. Підтримаймо заклики України про свободу, бо це скріпить свободу Польщі".

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ.

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Зі збірки на вічу Відділу Конгресового Комітету в Дітройті, що відбулося 9. березня 1947 р. $700; Відділ 238 У. Н. Союзу з Бостон, Масс., $15; Тов. Перемишль з Ню Йорку, Н. Н. $5 як вкладку за минулий рік.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Потреба Осередку Української Культури і Бурси.

Розвідуючи про життя американців українського походження в місті Шікаго знаходжу, що тут знаходиться около пів сотні студентів й студенток, які побирають університетську освіту. Між тими студентами й студентками знаходиться поважне число таких, які є з поза міста Шікаго й навіть з Канади.

Почувши таку вістку, кожний з нас зрадіє, думаючи, що будемо мати нові професіональні сили, які зможуть вложити в наше життя нового духа. Та на превеликий жаль цю нашу утіху-мрію вбивають сумні факти життя.

Всі ці позамісцеві люди розкинені по таких помешканнях чи готелях, які нічого „українського" тим людям дати не можуть. По більшій части траплється й таке, що вони находяться в окруженню людей безрелігійних, недоброго виховання або часто густо ворожо наставлених до визвольних змагань українського народу. А вже найбільше болюче те, що ця молодь не має звязку з жадною українською церквою чи організацією та жиє без всякого проводу, як релігійного так й національно-організаційного. Думаю, що це є найбільш пекуча проблема української громади міста Шікаґо.

На нарадах української православної парохії Св. Володимира цю проблему рішено розвязати в цей спосіб, щоб на взір українців в Канаді оснувати Осередок Української Культури й Освіти та Інститут-Бурсу для студіюючої молоді.

Будинки для такої іституції вже закуплені згаданою парохією при 2250 Вест Кортез вулиці та Овклей Булевард. Ці будинки майже вже виплачені, потрібно тепер лише сфромувати відповідне керуюче тіло адміністративне, потрібні відповідні кваліфіковані сили для керування життям й програмою такої інституції. Вкінці потрібно буде грошей на внутрішнє уряджения та адміністративні видатки. Не без того, що буде потрібно дати й стипендію для незаможних студентів й студенток.

На святі в память Тараса Шевченка, що відбудеться дня 30-го березня, буде виголошений доклад про значіння Осередку Української Культури та про потребу Інституту-Бурси для студіюючої молоді. На цьому святі започаткується фонд для тих цілей.

Віримо, що громадянство міста Шікаго заінтересується наміченими плянами для розвязки отції болючої проблеми в нашому місті та візьме як найчисленнішу участь в Святі Тараса Шевченка.

о. Омелян Мицик.

БОСТОН, МАСС.

Коляда.

Як минулого так і цього року колядники з української православної церкви Пресвятої Тройці пішли збирати жертви на наших скитальців. З колядою пішли члениці Клюбу Українських Дочок і члени Укр. Амер. „Сивик Організейшен", а це: Ольга і Олеся Петрейко, Аделя Пашак, Юлія Зінко, Марія Каспарович, Анна Шедлівська, Гелен Ярош, Ольга Бойко, Стефанія Давискиба, Марійка Прухницька, Петро Попович, Петро Гриценько, Евген Зварич, Теофіль Пащак, Теодор Музика і Андрій Прухницький.

Жертви дали такі: І. Загоруйко з Вермонт $50; по $10: о. В. Каськів, Г. Музика; по $5: А. Прухницький, Д. Шидлівський, С. Кучер, П. Боднар, Т. Вонс, Т. Хархут, С. Бойко, М. Мельник, І. Буцяк, Д. Бортник, О. Школяр, А. Колісник і І. Берестецький; Д. Кузь $6; Д. Сілінський $4; по $3: І. Гуцуляк, М. Шпак, П. Мороз, Г. Костецький і В. Мігован; по $2: Т. Січкоріз, І. Виноградник, П. Берберліцький, В. Боднар, М. Довганчук, Я. Довганчук, І. Матейк, В. Трейбуш, С. Ярош, С. Чопик, Г. Горчаковський, В. Ничай, А. Галатин, С. Федірка, В. Романюк, М. Романюк, В. Романюк, О. Панкевич, Н. Давискиба, С. Давискиба, Г. Оверко, Г. Кишіль, І. Гримак, М. Майдана, К. Косован, П. Уляшкевич, М. Козулькевич, О. Кудрик, Г. Даниленко, А. Івашків, П. Роговський, М. Чернецька, І. Масний, Д. Пащак, І. Френчко, П. Гриценко, П. Попович, П. Сороцька і С. Медвідь; по $1: Г. Вонс, О. Федорович, Піняк, М. Гапанюк, А. Рак, І. Одомирок, П. Вонс, М. Ярош, І Зварич, С. Козак, М. Зварич, М. Золочівська, К. Золочівська, А. Попович, К. Зданюк, Р. Зінковська, А. Смарш, Ю. Смарш, А. Бортник, В. Штогрин, К. Штогрин, І. Сілінський, Л. Ніглош, Т. Оверко, А. Роговська, М. Мовтен, І. Зінко, С. Алесі, І. Томаш, М. Парфинюк, М. Чопига, Н. Москалик, О. Січкоріз, А. Пириходюк, М. Оверко, А. Мотиловський, Т. Волошин, П. Шимета, С. Попович, М. Терлецька, М. Даниленко, І. Купчик, Р. Сенеріб, М. Боднар, В. Хомин, Г. Попович, Г. Зварич, І. Шліц, А. Пащак, І. Ярош, А. Шафранська, Ф. Барилюк, Ф. Дейвид, В. Шидловський, Е. Зварич, П. Костецький, Е. Мошиловська, Т. Матукас, О. Стець, М. Калита, А. Ткачик, М. Масний, В. Берестецький, Е. Кутна, Н. Алесі і І. Турчин; Г. Петрейко $1.50; дрібними $2.25.

Разом $307.75. Розходи $6 були заплачені з каси Дочки України. Гроші вислані на руки Українського Допомогового Комітету в Филаделфії. Ми дякуємо всім жертводавцям за їх щирі жертви і желаємо їм всього найліпшого, а рівнож дякуємо всім колядникам за їх труд.

А. Шедлівська, предс.
М. Прухніцька, фін. секр.

—о—

ШИКАГО, ІЛЛ.

З коляди на скитальців.

Дмитро Гой зібрав $45 як коляду від А. Мидзяк $7; по $5: Д. Гой, С. Пущик, А. Ярема, Д. Медзяк, І. Сітарський; І. Гук $3; по $2: М. Яковчик, М. Гарас, М. Стриковський; по $1: Ю. Дідух, П. Гамала, С. Стефанків, М. Білянський.

Дмитро Максимюк зібрав $37.50 як коляду від: П. Кульпак, З. Кульпак, Д. Максимюк по $5; М. Водзянський $3; по $2: М. Рурка, Г. Прокопенко, П. Матущак; Т Кривовяз $.25; по $1: Г. Кравець, М. Волковецький, М. Брилевська, В. Гайович, А. Олексій, М. Бас, Д. Кривий, М. Онищук, Д. Куньо, І. Яськів, дрібними $1.25.

Е. Команишин зібрав $21.25 як коляду від: Е. Команишин $5; по $1: Боняківський, Ковальчук, Веньгрин, І. Дубик, Ю. Сабан, Синишин, І. Козак, І. Дмитрів, С. Сен, Вайда, І. Чергавий, О. Ярема, В. Магомета, І. Криховецький, Ю. Горбач, решта дрібними.

Тарас Шпікула зібрав $69 як коляду від: по $5: І. Карпа, І. Новіцький, І. Коцур, М. Канюк, по $3: Т. Шпікула, М. Гарас; по $2: М. Качмар, П. Іванків, Д. Стравняк; по $1: М. Мотлюк, І. Роїк, І. Лесняк, І. Бюдин, М. Водзянський, І. Забияка, М. Будник, С. Тимець, Ф. Василовський, М. Баран, М. Шиян, М. Дубас; Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу $25.

Анна Децик зібрала як коляду від членкинь Жіночого Товариства ім. Княгині Ольги $35, від Товариства $25. Разом $60; від Жіночого Тов. ім. Княгині Ольги $25; по $5: А. Дибська; по $2: А. Прокопів, А. Децик, М. Гайнц, Т. Подна, Ф. Дворянин; по $1: М. Шишка, М. Арділь, А. Курко, К. Денис, М. Кравець, Н. Бучинська, П. Пашко, М. Левтюх, Т. Дуб, А. Козира, М. Джіґановська, А. Швела, М. Сень, Н. Угриновська, Е. Лучків, М. Марущак, А. Цуприк, П. Джявроник, Е. Іванків, К. Куньо.

Розалія Судорик зібрала $20 як коляду від: В. Сидорик, Н. Чергара по $5; В. Варій $4; по $2: М. Цимбаліста, М. І. Федун; по $1: К. Край, А. Штим.

Іванка Подола $14 від членииь Сестрицтва Благовіщення, від. 125 У. Н. Союзу: по $2: А. Совеська, Т. Коколюз; по $1: Р. Сидорик, З. Колодій, Р. Рибак, М. Гриньків, А. Сенюта, Т. Косар, Ксеня Плитяк, Е. Соцінець, М. Цимбаліста, С. Дудчак, Від. Тов. Дочки України ч. 12. Золотого Хреста $143.

Разом зібрано $409.75. Гроші були передані на руки касієра З. У. А. Д. Комітету на Загальних Зборах в Ню Йорку.

Щире спасибіг жертводавцям і тим щирим патріотам, котрі занялись колядою.

За Лігу Американців Українського Походження:
адв. Роман І. Смук, предс.

КАРТИНА З ГРЕЦІЇ.—Перед нами торговиця в місті Кілкіс, в Греції, де населення продає хліборобські продукти чи обмінюється ними. Біда тільки, що нема що продавати, чи чим обмінюватись. Це й причина, чому Греція віднеслася до Злучених Держав і Британії з проханням допомоги.

ХОЛМЩИНА

(Докінчення зо сторони 2-гої)

від мисливського замку київського князя Щека. Тому, мовляв, гора, що на ній стоїть Стовпівська вежа, називається так само, як одна з Київських гір: Щековиця.

Погаслі центри буйного життя, давні столиці, що зійшли на рівень другорядних міст, обростають народніми легендами, як обростають зеленим мохом стародавні руїни. Тому не диво, що недалеко від Холма, під тихим плесом Базиліянського озера, що його глибини ще ніхто не зміряв, дзвонять час від часу затоплені дзвони. Тільки праведна душа, тільки правдивий вірний син Холмської Землі може їх почути на світанку першого дня Великодніх свят. Там монастир запався під землю під час татарського нападу.

Під землю, до країни тіней пірнуло минуле Холма. У підземеллях собору спочив Данило-король, спочили князі й дружинники в гостроверхих шоломах... Затоплені дзвони грають глухо з таємничих глибин. А ті, що їх чують, знають, що заграють вони колись голосно, переможно.

(Кінець).

ТАРЗАН ч. 1566. Тайна Бравна.

THE PIGMIES WERE AGHAST AT TARZAN'S ESCAPE. "WHO WILL TELL STRANG?" QUAVERED NIKU.

MEANWHILE, ON THE TRAIL, STRANG WAITED IN THE SHADOWS—

...WATCHING A SPECK DOWN THE TRAIL GROWING LARGER. SUDDENLY, HE WHISTLED.

HE WAS ANSWERED BY A PROSPEROUS BUT GREEDY-LOOKING HUNTER. THIS WAS FRANK BRAUN.

HASTILY, STRANG'S PARTNER STUFFED A NEWSPAPER INTO AN INNER POCKET. "STRANG MUST NEVER KNOW," HE MUSED.

Пігмеї були переполохані втечею Тарзана. „Хто про це скаже Стренгові?" — запитував себе Ніку.

У міжчасі на стежці ждав в тіні Стренг... ...приглядаючися, як якась стать, далеко на стежці, збільшалася. Нагло він засвистав.

Йому у відповідь свиснув багатий, одначе з лакомим виглядом, ловець. Це був Франк Бравн.

Поспішно встромив Стренгів спільник якусь газету у спідню кишеню. „Стренг не сміє знати того", мимрив він під носом.